بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2022/HC-A/303 (2021/HC-S-A/45)
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:** މުޙައްމަދު ޙަފީޒް ހުސްނުރިޔާގެ، ގއ. ވިލިނގިލި
- **އިސްތިއުނާފު [illegible] ފަރާތް:** ފިކުރީ އިސްމާޢީލް ޗިއްޗީހައުސް، ގއ. ވިލިނގިލި
- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** [illegible]

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ފާޠިމަތު ފަހްމީދާ
ފަނޑިޔާރު ހަސަން ޝަފީޤު
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް

ނިމުނު ތާރީޚު: 15 ޝަޢުބާން 1445 / 24 ފެބުރުއަރީ 2024

ހައިކޯޓުގައި ގަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވުނު ތާރީޚު: 25 ޖުމާދުލްއޫލާ 1443 / 29 ޑިސެމްބަރު 2021

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ގަޟިއްޔާ:

- ނަންބަރު: 180/P2C/2020
- ނިންމި ކޯޓު: ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ވިލިނގިލި މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު
- ބާވަތް: ދުޚޫލުވުން
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 04 އޮކްޓޯބަރު 2020
- ނިމުނު ތާރީޚު: 25 އޮކްޓޯބަރު 2021

ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/303 (2021/HC-S-A/45) ގަޟިއްޔާ

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

މުޙައްމަދު [illegible] [illegible]، ގއ. ވިލިނގިލި

އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދޭ ފަރާތް

[illegible] އިބްރާހީމް [illegible]، ގއ. ވިލިނގިލި

ޤާނޫނީ ވަކީލު: [illegible] [illegible] [illegible]

ޤަޟިއްޔާ ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ ދަޢުވާ:

ދަޢުވާ:

1. މިއީ ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ވިލިނގިލި މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 180/P2C/2020 ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވާތީ، ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުވާގޮތަށް އެޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ގއ.ވިލިނގިލި، ހުސްނުހިޔާގެ މުޙައްމަދު ޝަރީފް (މީގެ ފަހުން "އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތް") ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

2. މިޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތަކީ، ގއ.ވިލިނގިލި، ޕީޗްހައުސް ޒިކުރު އިބްރާހީމް (މީގެ ފަހުން "އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތް") އެވެ.

މައްސަލައިގެ ފަސްމަންޒަރު:

3. ގއ.ވިލިނގިލި، ޕީޗްހައުސް އަކީ ޒިކުރު އިބްރާހީމްގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީ ކޮށްފައިވާ ގޯތިއެކެވެ. އެގޯތީގެ އިރުމަތިން އުތުރުން ހުރި ގއ.ވިލިނގިލި، ހުސްނުހިޔާގެ ވެރި ފަރާތަކީ މުޙައްމަދު ޝަރީފްއެވެ. މި ދެގޯތީގެ [illegible] އަންނަނިވި ފަދައިންނެވެ.[1]

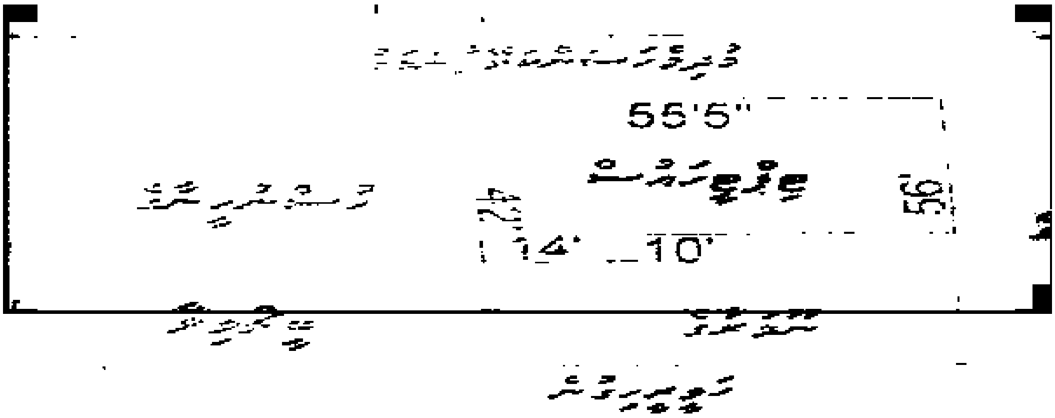

---

[1] ޤަޟިއްޔާ ފައިލުގެ ސަފްޙާ 48

[illegible]

4. [illegible][2] [illegible] 180/P2C/2020 [illegible]

5. [illegible][3]

6. [illegible] 180/P2C/2020 [illegible]

---

[2] [illegible]

[3] [illegible] 3

"...[illegible] [illegible]، ތަޙުޤީޤުގައި ގުޅިގެން [illegible] ހިފުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]/ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]/ [illegible] [illegible] [illegible] 1 [illegible] S [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]؛

މި ޤަރާރު [illegible] ތާރީޚު މިއަދު (25 ޖަނަވަރީ 2021) އިން ފެށިގެން 01 (އެކެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާތަކާއި، ދެފަރާތުން ފާހަގަކުރި ކަންކަން:

7. ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ވިލިނގިލި މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 180/P2C/2020 ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވާ ގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއެއްގޮތް ނޫންކަމަށް ބުނެ އެޕީލަންޓް އިސްތިއުނާފު ކުރުމުން [illegible] [illegible] [illegible] ފަރާތުން އެންމެހައި ނުކުތާތައް ފާހަގަކޮށް، އެ ނުކުތާތަކާމެދު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކާފައިވާތީއެވެ. މިގޮތުން [illegible]؛

7.1. **ފުރަތަމަ ނުކުތާއަށް،** ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 142 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] އަދި [illegible] ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި އެ މާއްދާގެ (ށ) ގެ 3 ގައިވާގޮތުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

7.1.1. [illegible]

[illegible] 90 [illegible]

7.2 [illegible] (13/2010 [illegible]) [illegible] 5 [illegible] (ހ) [illegible] (ހ) [illegible] 1 [illegible]

7.2.1 [illegible] 2013/SC-A/28 [illegible] 2004 [illegible] 2005 [illegible] 06 [illegible]

[illegible]

[illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/112 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible]

8. [illegible]

ދެފަރާތުން އެދޭ ގޮތް:

9. އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ، ގއ.ވިލިނގިލި މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނިންމުން ބާތިލުކޮށްދީފައި، ހުސްނުރީނާގެ އަދި ޗިލީހައުސް ގޭގެ ރަޖިސްޓްރީތަކުގައި މައްސަލަ ހުކުމާއިގުޅޭ ހިލާފު އުފެދިފައިވާ ގޮތުން ފިރިގެން (ހުސްނުރީނާގެ ވަކިން) ހުސްނުރީނާގެ ބިން ފުރާނާގެއި ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށެވެ.

10. އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން އެދިވަޑައިގަންނަވާ ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/303 ގެ ސިޓީއާއިން ބަލައިލުމުން ގޮތުގެ މައްސަލައިގައި، ގއ.ވިލިނގިލި މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 180/P2C/2020 ގެ ސިޓީއާއިން ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ބާތިލު ކުރަންޖެހޭ ސަބަބު އަދި ޤާނޫނީ އަސާސެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށެވެ.

ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތައް:

11. އިސްތިއުނާފުގެ ހުށަހެޅުމާއި ދަށު ކޯޓުގެ މައްސަލަ ނިމުނު ގޮތުގެ ތަފްޞީލު ބަލާއިރު، އެކޯޓަށް ހުށަހެޅުނު މައްސަލައަކީ ގއ. ވިލިނގިލި، ޗިލީހައުސްގެ އިތުރު ބުރީގައި ހުރި އަދަދު ހުސްނުރީނާގެ ފާރުމް ބަލައި ބަޔަކުފުރުމުގެ މައްސަލައެކެވެ. މައްސަލަ ހުށަހެޅީ ޗިލީހައުސްގެ ވެރިފަރާތުންނެވެ. މައްސަލައިގެ ދަޢުވާގައި ހުސްނުރީނާގެ ވެރިފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ، އެފަރާތަށް އެފަރާތުން ކުރި ފާރުމް ދޫނު ކަމަށެވެ. އަދި ދެމެދުގެ އިތުރަށް މައްސަލަ ހުރި ކަމަށާއި އަދަށްކަމުން ގެއްލުމެއް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށެވެ.

12. ހުށަހެޅިފައިވާ އިސްތިއުނާފީ ދަފްތަރުގައި އެފަރާތުން މަރާމާތު ބަލާ ބަޔާނާ، މިމައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތް ކަން ފަރާތުން ދަށުކޯޓުގައި ފަރާތް ކަން ސާބިތުކުރުމަށް ނުވި އެފަރާތް ބަލާފައި އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުގެ މައްސަލަ ހުށަހެޅިފައިވާ ވަގު ދެއްކެވެ. ދަށު ކޯޓުގެ ނިންމުން ބަލާއިރު، އިތުރު ގެއްލުން

ދަށުކޯޓުން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވަނީ، ކައުންސިލަށް ސިޓީއެއް ފޮނުވައިގެން އެސިޓީގައި ދީފައިވާ މައުލޫމާތާއި ރަޖިސްޓްރީގައިވާ މައުލޫމާތުގެ މައްޗަށް ބިނާކުރެވެ.[4]

13.މިއިސްތިއުނާފުގައި އަދި ދަށު މަރުޙަލާގައިވެސް މުސްތައުނިފު ދަޢުވާ [illegible] [illegible] ސުވާލު [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސާފުވެއެވެ. ދަށު ކޯޓުގެ ނިންމުމުގެ 13 ވަނަ ނުކުތާގެ (ނ) ގައި [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[5] [illegible] [illegible] 1 [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] 10 ޖޫން 2021 ގައި ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ބަޔާނުގައި ބުނެފައިވަނީ، އެއީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]،[6] [illegible] [illegible] [illegible] ގއ.ވިލިނގިލި [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

14.މިމައްސަލައާ ގުޅިގެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގޮތުގައި ގއ.ވިލިނގިލި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]

---

[4] ދަށުކޯޓު ޙުކުމުގެ ޕެރެގްރާފް 13

[5] ދަށުކޯޓުގެ ޙުކުމުގެ ޕެރެގްރާފް 13 ގެ (ނ) ގެ ފުޓްނޯޓް 15

[6] ދަށުކޯޓުގެ ޙުކުމުގެ ސަފްޙާ 41

ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

15. އެހެންނަމަވެސް، މިރިޕޯޓުގެ 13 ވަނަ ޕެރެގްރާފު ގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ފަދައިން ދަޢުލަތުން ހުށަހެޅުން [illegible] [illegible] [illegible] ސާބިތުވާކަމުގައި ނުދެކެމެވެ. އެހެންކަމުން، [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible] ދެކެމެވެ.

16. ކޯޓުގެ ތަފްސީރުތަކުގައި މައްސަލަ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ތަފްސީރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[7] އަދި، [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުން [illegible].[8] އެހެންނަމަވެސް، [illegible] **[illegible]** [illegible][9] ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

---

[7] 21 ފެބްރުއަރީ 2021 ގައި ބޭއްވުނު ޝަރީޢަތުގެ [illegible] [illegible]

[8] [illegible]

[9] [2021] SC 16

ފަނޑިޔާރު [illegible] ރައުޔު:

17. ފަނޑިޔާރު [illegible] ރައުޔާ އަޅުގަނޑު ތާއީދު ކުރަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު [illegible] ރައުޔު:

18. ފަނޑިޔާރު [illegible] ރައުޔާ އަޅުގަނޑު ތާއީދު ކުރަމެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ އިޖުރާއަތު [illegible]

19. މިޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ޙުކުމްކުރުމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މި ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޙައްޤު މައްސަލައިގެ ޚަސްމުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ. ޢާއްމު އުޞޫލެއްގެ ގޮތުން[10] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅޭނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ނިންމުމުން ނިންމާތާ 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައެވެ.[11] މި މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓު ހަވާލުކޮށްފައިނުވާނަމަ، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު ގުނަން ފަށާނީ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓު ހަވާލުކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެންނެވެ.[12] އެހެނަސް، ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ [illegible] ބިނާކޮށް އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.[13]

---

[10] [illegible] ސިވިލް އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) [illegible].

[11] ސިވިލް އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

[12] ސިވިލް އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

[13] ސިވިލް އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)

ހުކުމް:

ދެންފަހެ، މިސްލު [illegible] ކަންކަން އެފަދައިން ހުރުމާއިއެކު، [illegible] [illegible] [illegible] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 180/P2C/2020 ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމް ބާތިލްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، މިޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުޞޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް [illegible] މަތިން މިމައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 46 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން، [illegible] [illegible] [illegible] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން އަލުން ބެލުމަށްޓަކައި މިމައްސަލަ އެކޯޓަށް ފޮނުވުމަށް، [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ހުކުމްކުރެއްވީމެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބަލައި ހުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު

ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝުޖޫނާ

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް

(ރިޔާސަތު)